

these problems have been defined. Forms of works of psychologist, correctional and social teachers, assistant teacher, other teachers, aimed at establishing of interpersonal pupils' relations of the inclusive class have been analyzed.

Key words: children with violations of psychophysical development, team approach, forming of group, inclusive class.

Received 19.04.2015

Reviewed 24.05.2015

Accepted 20.06.2015

УДК 378. 011.3-051

В. Шевчук
vika_makarevich@i.ua

ДО ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ ВЧИТЕЛЯ-ДЕФЕКТОЛОГА

Shevchuk V. On the issue of professional image of a teacher-defectologist / V. Shevchuk // Actual problems of the correctional education : Ministry of Education and Science of Ukraine, National Pedagogical Drahomanov University, Kamyanets-Podilsky Ivan Ohyenko National University / edited by V.M. Synjov, O.V. Navrilov. – Edition VI. Issue 2.- Kamyanets-Podilsky: Medobory-2006, 2015.– P. 280–291

В. Шевчук. До питання професійного іміджу вчителя-дефектолога. У статті проаналізовано різні погляди науковців на поняття «імідж», «професійний імідж» та «професійний педагогічний імідж». Визначено основні аспекти формування іміджу вчителя-дефектолога, представлені структурні компоненти іміджу вчителя, які можна адаптувати до професії вчителя-дефектолога, такі як: індивідуальні характеристики; особистісні характеристики; комунікативні характеристики; діяльнісні характеристики; характеристика поведінки. Розглянуто двосторонній процес створення іміджу в широкому понятті, а також організацію діяльності щодо формування позитивного іміджу, котра розгортається навколо двох аспектів: створення іміджу особистості вчителя-дефектолога, удосконалення, розвиток цінностей, якостей, особистісних характеристик; розробка системи заходів, що впливатимуть на сприйняття образу вчителя-дефектолога суспільством. Розкрито поняття

«ідентифікаційна індивідуальність», яка пов'язана з іншими складниками іміджу: емоційний компонент, образне пригадування, когнітивний чинник, репутація. Виокремлено передумови проведення дослідження професійного іміджу вчителя-дефектолога. Встановлена диференціація компонентів професій вчителя та вчителя-дефектолога. Сформовано найважливіші функції та характерологічні особливості вчителя-дефектолога, які очікує суспільство. Серед них найголовнішими функціями є діагностична, орієнтаційно-прогностична, конструктивно-проектувальна, корекційна, організаційна, інформаційно-пояснювальна, комунікативно-стимулююча, аналітико-оцінювальна, дослідницько-творча. Проаналізовано шлях формування професійного іміджу вчителя-дефектолога в певних об'єктах його сприйняття, який укладається у логічний ланцюжок: первинні асоціації – оцінка – порівняння – складання думки – закріплення образу. Вчитель-дефектолог для створення власного позитивного іміджу має володіти такими основними характерологічними особливостями, як: соціальні потреби, соціальна і професійно-педагогічна спрямованість, ставлення до вихованців, ставлення до членів сім'ї дитини, готовність до співпраці, гуманність, чесність, емпатія, справедливість, повага, співчуття, інтелектуальні риси, вольові риси, високий рівень самоконтролю, наполегливість, цілеспрямованість, готовність долати труднощі, організованість, рішучість; емоційні риси, врівноваженість, емоційна стійкість, емоційна виразність, контрольованість емоцій, щирість, професійні якості, педагогічний такт, професійне самовиховання, здатність творчо підходити до вирішення поставлених завдань, готовність до непередбачуваних ситуацій та пошуку конструктивного виходу з них, педагогічна майстерність, вміння схилити на свій бік, здатність викликати довіру, професійна порядність, чесність, висока працездатність. Визначено подальші перспективи вивчення даної теми.

Ключові слова: імідж, професійний імідж, вчитель-дефектолог, корекційний педагог.

Викторія Шевчук. К вопросу профессионального имиджа учителя-дефектолога. В статье проанализированы различные взгляды ученых на понятие «имидж», «профессиональный имидж» и «профессиональный педагогический имидж». Определены основные аспекты формирования имиджа учителя-дефектолога, представлены структурные компоненты имиджа учителя, которые можно адаптировать к профессии учителя-дефектолога, такие как: индивидуальные характеристики; личностные характеристики; коммуникативные характеристики; деятельностные характеристики; характеристика поведения. Рассмотрены двусторонний процесс создания имиджа в широком понятии, а также организация деятельности по формированию

положительного имиджа, которая разворачивается вокруг двух аспектов: создания имиджа личности учителя-дефектолога, совершенствование, развитие ценностей, качеств, личностных характеристик; разработка системы мероприятий, которые будут влиять на восприятие образа учителя-дефектолога обществом. Раскрыто понятие «идентификационная индивидуальность», которая связана с другими составляющими имиджа: эмоциональный компонент, образное припоминания, когнитивный фактор, репутация. Выделены предпосылки проведения исследования профессионального имиджа учителя-дефектолога. Установлена дифференциация компонентов профессий учителя и учителя-дефектолога. Сформированы важнейшие функции и характерологические особенности учителя-дефектолога, которые ожидает общество. Среди них главными функциями являются диагностическая, ориентационно-прогностическая, конструктивно-проектировочная, коррекционная, организационная, информационно-объяснительная, коммуникативно-стимулирующая, аналитико-оценочная, исследовательско-творческая. Проанализированы путь формирования профессионального имиджа учителя-дефектолога в определенных объектах его восприятия, который заключается в логическую цепочку: первичные ассоциации – оценка – сравнение – составление мнения – закрепление образа. Учитель-дефектолог для создания собственного положительного имиджа должен обладать следующими основными характерологическими особенностями, как: социальные нужды, социальная и профессионально-педагогическая направленность, отношение к воспитанникам, отношение к членам семьи ребенка, готовность к сотрудничеству, гуманность, честность, отзывчивость, справедливость, уважение, сострадание, интеллектуальные качества, волевые черты, высокий уровень самоконтроля, настойчивость, целеустремленность, готовность преодолевать трудности, организованность, решительность; эмоциональные черты, уравновешенность, эмоциональная устойчивость, эмоциональная выразительность, контролируемость эмоций, искренность, профессиональные качества, педагогический такт, профессиональное самовоспитание, способность творчески подходить к решению поставленных задач, готовность к непредсказуемым ситуациям и поиску конструктивного выхода из них, педагогическое мастерство, умение склонять на свою сторону, способность вызывать доверие, профессиональная порядочность, честность, высокая работоспособность. Определены дальнейшие перспективы изучения данной темы.

Ключевые слова: имидж, профессиональный имидж, учитель-дефектолог, коррекционный педагог.

Постановка проблеми. В сучасних умовах, з урахуванням неоднозначного державотворчого процесу в Україні, проблема формування іміджу вчителя дефектолога набула важливого як теоретичного, так і практичного значення. В той час, коли на державному рівні затверджується Концепція розвитку інклюзивного навчання, Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах, розумієш, що окрім питань фінансування державних структур, розробки правової бази, та переформатування філософії суспільства в цілому, гострим залишається питання підготовки спеціальних кадрів для роботи з особливими дітьми, а саме вчителя-дефектолога (корекційного педагога). Нажаль, населення України мало інформоване щодо даної професії, дуже часто люди плутають її з лікарем, фізіологом, логопедом; родини, в яких є діти з особливими потребами, не знають, до кого звертатись у вирішенні освітніх, психологічних та реабілітаційних проблем. Останніми роками з метою підвищення професійної готовності до практичної роботи випускників ВНЗ, які отримують спеціальність за напрямом «Педагогічна освіта» наказом Міністерства освіти і науки України рекомендована вибіркова дисципліна «Корекційна педагогіка», метою якої є знайомство з основами практичної роботи вчителя дефектолога. Але і студенти, майбутні дефектологи, не в повній мірі усвідомлюють масштабність і конкретизацію своєї майбутньої діяльності у навчально-виховних, реабілітаційних чи загальноосвітніх закладах, та особливості майбутньої професії. Тому є актуальним питання вивчення формування іміджу професії вчителя-дефектолога, з метою поширення інформування населення щодо даної професії вчителя-дефектолога та створення позитивного ставлення суспільства до спеціальної педагогічної допомоги в умовах інклюзивної форми навчання, яка допоможе підвищити рівень готовності вчителя-дефектолога до педагогічної праці, а дітям з особливими потребами краще та без труднощів соціалізуватись.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій та науково-популярній літературі віддається перевага ретельному дослідженню іміджу акторів, співаків, політиків, менеджерів, бізнесменів, працівників мас-медіа (А. Калюжний, Г. Михайлов, О. Оперчук, Є. Перелигіна, Ю. Палеха, В. Шепель). Водночас, у сучасній психології накопичений досить широкий арсенал технологій, спрямованих на підтримку та створення іміджурізних фахів.

Щодо іміджу працівників освіти, ним цікавились такі вчені як, О. Володарська, Л. Даниленко, В. Олійник, В. Маслов, Г. Єльнікова, В. Пуцов, Л. Пуховська, В. Семиченко тощо. Одночасно проблемами професійної підготовки, психолого-педагогічної готовності до виконання фахових обов'язків займалися вітчизняні науковці, а саме В. Бондар, С. Гайдукевич, І. Єременко, Н. Засенко, І. Колесник,

А. Колупаєва, М. Кот, В. Лапшин, С. Миронова, Н. Назарова, Ю. Пінчук, Л. Руденко, В. Синьов, С. Федоренко, Л. Фомічова, О. Хохліна, С. Шаховська, О. Шевченко, М. Шеремет, М. Ярмаченко та інші. В. Гладуш розкрив деякі моменти формування професійного іміджу психологів та дефектологів, які носять фрагментарний характер. Системного дослідження проблеми особливостей формування професійного іміджу вчителя-дефектолога не існує, щоробить наше теоретичне дослідження актуальним та своєчасним.

Метою публікації є аналіз науково-теоретичної літератури, уточнення значення загального поняття «імідж» та описання особливостей професійного іміджу вчителя-дефектолога.

Виклад основного матеріалу. Поняття «імідж» останніми роками міцно входить до словника сучасної людини головним чином тому, що імідж професіонала впливає на взаємини з людьми та ефективність спільної роботи. Це питання дедалі більше хвилює фахівців із найрізноманітніших галузей знань і виробництв, в тому числі працівників освіти. Слово «імідж» (походить від лат. *imago* - образ) відоме з давніх часів, проте його значення трансформувалось багато разів і досі викликає досить багато суперечностей та різних підходів до трактувань. Імідж пов'язують із свідомістю, відображенням, виглядом, уявленням, обрисом, репутацією, реноме, думкою, харизмою, авторитетом, самопрезінтацією, символічним образом тощо[1].

Поняття «імідж» заснував у 60-х рр. 20 ст. американський економіст Болдуїн, довів його виключне значення для успішного бізнесу, ділового світу. Одразу ж ідею створення іміджу підхопила політологія. Відповідно імідж став предметом дослідження психологів. Таким чином, існує багато означень поняття «імідж». Наведемо деякі з них.

О. Мармаза вважає, імідж – це соціально-психологічний феномен, притаманний будь-якій організації, незалежно від того усвідомлює вона це, чи ні. Відтак, імідж – це цілеспрямовано створена або стихійно виникла форма відображення певного об'єкта у свідомості інших людей.

О. Ряска дає визначення іміджу так, це образ, враження, що залишає людина в спогадах і уявленнях про себе. Імідж може сприяти успіху діяльності або не сприяти йому, все залежить від того, як себе показати [1].

У психолого-педагогічних літературних джерелах під поняттям «імідж» розуміють стиль і форму поведінки людини, причому переважно зовнішній бік поведінки в суспільстві. Інколи іміджем називають набір значень і уявлень, завдяки яким у людей складається уявлення про об'єкт, вони запам'ятовують його і починають ставитися до нього певним чином чи завдяки яким об'єкт стає відомим, важлива складова кар'єрного зростання [1]; публічно зафіксований образ чи той образ, що підтримується, образ суспільного обличчя, професійне обличчя, рід діяльності, образ життя[1].

Г. Михайлов і О. Перелигіна запевняють, що для суспільства імідж – деяка цінність, що асоціюється з успішністю тієї чи іншої діяльності, індивідуальної чи колективної, а для науки – це результат певної цілеспрямованої активності з боку суб'єкта, символічний образ суб'єкта, що створюється в процесі суб'єкт-об'єктної взаємодії.

В. Кукушкин стверджує, що імідж це доля, стереотип кого- чи чого-небудь, що склався. Стереотипи мають власну об'єктивну природу і є невід'ємною частиною психіки будь-якої людини.

Проте є й інші тлумачення. А. Калюжний зазначає, що «імідж» – уявлення про людину, що створюється на ґрунті його зовнішності, звичок, манері розмовляти, менталітету, вчинків і т.п., але імідж не є точним синонімом слова «образ», його можна назвати різновидом образу, основою якого є суб'єкт (людина, колектив, організація і т.п.). У професійній іміджології побутує таке тлумачення поняття : «Імідж представляє собою найбільш ефективно подання повідомлення, яке може обійти різноманітні фільтри, що є в людині».

Існує розлога типологія іміджу. Нас цікавить імідж педагога – емоційно забарвлений стереотип сприйняття образу вчителя у свідомості вихованців, колег, соціального оточення, у масовій свідомості, де реальні якості щільно переплітаються з тими, якими наділяє їх оточення; символічний образ суб'єкта, що створюється в процесі взаємодії педагога з учасниками педагогічного процесу; безпосередньо чи спеціально створене ним візуальне враження про свою особистість[1].

Проблему формування іміджу людини чи організації вирішує спеціальна нова наука – *іміджологія*. За словами В.М. Шепеля, *іміджологія* – це галузь наукового знання, що допомагає оволодіти реальними механізмами ефективного впливу зовнішнього вигляду людей один на одного. Іміджологія виступає як система, що поєднує теоретичні та практичні питання, зорієнтовані на побудову іміджу педагога. В межах педагогічної іміджології (С. Амінтаєва, М. Апраксина, Є. Бекетова, Л. Жарикова, А. Калюжний, Є. Петрова, Н. Тарасенко, В. Черепанова) імідж учителя розглядається як фактор успішності в професійній діяльності та як інструмент створення міжособистісних зв'язків та соціальних відносин.

О. Панасюк доводить, що імідж професії – думка про професію, яка виникла у психіці визначеної або невизначеної групи людей на основі образу, сформованого у їх психіці в результаті прямого сприйняття ними тих чи інших характеристик професії або непрямого – на основі сприйняття оціненого кимось образу (на основі сприйняття думки), сформованого у психіці інших людей.

Професійний імідж – це професійні якості педагога, а також комунікативні особливості професійної діяльності. В першу чергу, це такі якості, як знання предмету і володіння методикою, уміння правильно оцінювати знання учнів, здійснювати підхід до них.

Професійний педагогічний імідж учителя – це форма самовиявлення індивідуального цілісного образу особистості вчителя як

реалізатора потреб мікро- і макросоціуму в освітніх послугах, при якій виявляються найбільш виразні та особистісні якості відповідно до статусу вчителя та соціальної ролі в освітньому середовищі [1]. З позиції цих визначень розглянемо імідж професії вчителя-дефектолога.

Л. Попова стверджує, що образ педагога мусить надихати. Як би не був професійно підготовлений учитель, він просто зобов'язаний постійно вдосконалювати свої особисті якості, створюючи, таким чином власний імідж[1].

В. Гладуш у своїх роботах зазначає, що традиційним є виділення у структурі іміджу таких компонентів, як ядро (статична, але здатна до змін складова) та змінні складові іміджу, які достатньо оперативно змінюються під впливом середовища. До компонентів іміджу, що входять у ядро, він відносить когнітивний, емоційний та поведінковий компоненти, а також рефлексивний і ціннісний компоненти як механізми інтеграції названих компонентів. Розглядаючи імідж професії корекційного педагога, можна зауважити, що він є соціально-психологічним феноменом, тому що формується у носіїв психіки у процесі пізнання об'єктів соціальної дійсності. А у складі соціально-психологічного феномена традиційно виділяють три компоненти: когнітивний, афективний, поведінковий. В. Гладуш спробував конкретизувати ці три компоненти відносно іміджу професії вчителя-дефектолога: когнітивний (знання, переконання про професію, її особливості); емоційний (емоції, переживання, які викликає професія); поведінковий (готовність діяти певним чином щодо професії) [1].

Вченими представлено такі структурні компоненти іміджу вчителя, які можна адаптувати і до професії вчителя-дефектолога. Це: індивідуальні характеристики; особистісні характеристики; комунікативні характеристики; діяльнісні характеристики; характеристика поведінки.

Вважаємо, що імідж вчителя-дефектолога, може створюватись унаслідок:1) позиціонування себе суб'єктом у вигляді певного образу; 2) сприйняття об'єктом професії через певний образ. Цей процес, є теоретичним і практично експериментально не доведений, має двосторонній характер (рис.1)

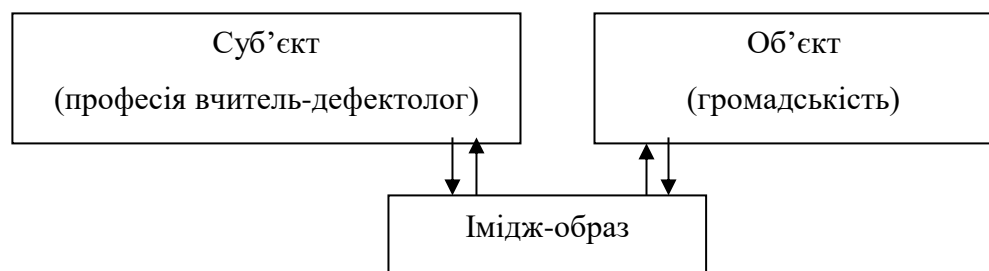

Рис.1 Процес створення іміджу

Об'єкти - це у широкому розумінні громадськість, до якої можна віднести різних ймовірних користувачів, замовників чи споглядачів освітніх послуг. Це: потенційні учні; потенційні батьки, родичі, знайомі батьків; педагогічні колеги з інших навчальних закладів; працівники вищих рівнів управління (районні, міські управління, міністерства освіти); науково-методичні працівники педагогічних вишів, інститутів удосконалення вчителів; працівники телебачення, радіо, періодичних видань.

Для створення іміджу вчителя-дефектолога необхідно передусім з'ясувати компоненти, які впливають на сприйняття. Приміром слід звернути увагу на **ідентифікаційну індивідуальність** професії, тобто на те, що відрізняє її від багатьох інших. **Ідентифікаційна індивідуальність** пов'язана з іншими складниками іміджу, наприклад: емоційний компонент, образне пригадування, когнітивний чинник, репутація [1].

Професія вчителя-дефектолога відрізняється від професії вчителя, педагога, тим що потребує широких морально-етичних, когнітивних, емоційно-вольових та цілого ряду якостей особистості. Не кожен вчитель загальноосвітніх закладів, зможе здійснювати обов'язки вчителя-дефектолога. Розглянемо які саме **функції** від вчителя-дефектолога вимагає сучасність: 1) діагностична – проведення комплексної діагностики розвитку дитини.Орієнтаційно-прогностична – визначення завдань діяльності та прогнозування її результатів; 2) конструктивно-проектувальна – проектування власної педагогічної діяльності, відбір оптимальних способів реалізації поставлених завдань; 3) корекційна – створення оптимальних умов для повноцінного розвитку дітей з особливими потребами; 4) Організаційна – організація навчально-виховного процесу; 5) інформаційно-пояснювальна – отримання інформації, використання її в своїй діяльності, надання необхідної інформації учням, їх батькам, колегам; 6) комунікативно-стимулююча – володіння засобами вербального та невербального спілкування та застосування їх задля досягнення певної мети; 7) аналітико-оцінювальна – здійснення контролю навчально-виховного і корекційного процесу на основі аналізу результатів своєї діяльності; 8) дослідницько-творча – збір, опрацювання та використання нової інформації для розв'язання професійних завдань.

Вчитель-дефектолог – це високоморальна людина з високим рівнем інтелектуального розвитку та професійної підготовки, яка щиро зацікавлена у результатах своєї праці і вміє знаходити спільну мову з дітьми, їх батьками та своїми колегами. На нашу думку, вчитель дефектолог для створення позитивного іміджу власної професії має володіти такими характерологічними особливостями, а саме: *соціальні потреби* (потреба у спілкуванні з дітьми; прагнення до удосконалення своїх знань, умінь і навичок; потреба використовувати набуті знання для допомоги дітям); *соціальна і професійно-педагогічна спрямованість*

(соціальна активність; щира зацікавленість у позитивних результатах власної діяльності, впевненість в оптимістичній перспективності корекційного впливу; відповідальність); *ставлення до вихованців*(гуманність, порядність, емпатія, вимогливість, терпимість, тактовність, доброта, любов, повага); *ставлення до членів сім'ї дитини* (готовність до співпраці, гуманність, чесність, емпатія, справедливість, повага, співчуття); *інтелектуальні риси* (спостережливість, критичність мислення, логічність, творча уява, критичність мислення, вміння прогнозувати результати своєї діяльності); *вольові риси* (високий рівень самоконтролю, наполегливість, цілеспрямованість, готовність долати труднощі, організованість, рішучість); *емоційні риси*(врівноваженість, емоційна стійкість, емоційна виразність, контрольованість емоцій, щирість); *професійні якості* (педагогічний такт, професійне самовиховання, здатність творчо підходити до вирішення поставлених завдань, готовність до непередбачуваних ситуацій та пошуку конструктивного виходу з них, педагогічна майстерність, вміння схилити на свій бік, здатність викликати довіру, професійна порядність, чесність; висока працездатність).

Професія вчителя-дефектолога вимагає від спеціаліста володіння знаннями необхідними для створення оптимальних умов для розвитку дитини, реалізації її потенціалу: здійснення діагностичної діяльності, організації навчально-виховного процесу, забезпечення корекційно-розвивальної спрямованості навчання, реалізації індивідуального та диференційованого підходу в роботі з дітьми, налагодження співпраці з батьками учнів та спеціалістами інших галузей.

Корекційний педагог повинен вміти проводити діагностичне обстеження, планувати свою діяльність з урахуванням пріоритетних цілей, обирати оптимальні методи для їх досягнення, створювати оптимальні умови для повноцінного розвитку своїх вихованців, організовувати цікавий навчально-виховний процес, обирати оптимальні засоби та прийоми спілкування, визначати напрямки самовдосконалення.

Шлях формування професійного іміджу вчителя-дефектолога в певних об'єктів його сприйняття укладається у логічний ланцюжок: ***первинні асоціації – оцінка – порівняння – складання думки – закріплення образу.***

З огляду на те що процес створення іміджу професії вчителя-дефектолога є двостороннім, організація діяльності щодо формування позитивного іміджу повинна теж розгортатись навколо двох аспектів:

- Створення іміджу особистості вчителя-дефектолога, удосконалення, розвиток цінностей, якостей, особистісних характеристик.
- Розробка системи заходів, що впливатимуть на сприйняття образу вчителя-дефектолога суспільством [1].

Висновки. Таким чином, аналіз наукової літератури, експериментальних досліджень вчених, довів що створення

професійного іміджу вчителя-дефектолога, необхідний, виходячи з позиції того, що у мало інформованому суспільстві складається хибна думка щодо професії, а у деяких навіть можлива й негативна оцінка. Спеціалісти даної професії мають удосконалювати та розвивати власні якості та вміння, формувати професійно-ціннісні орієнтації. Складові іміджу вчителя-дефектолога відрізняються від звичайного іміджу педагога, по-перше специфікою виду діяльності, по-друге категорією дітей, на яких вони мають вплив, по-третє просвітницька та корекційна робота, яку вони несуть у суспільство, мають високий рівень відповідальності.

Подальшими перспективами вивчення проблеми формування іміджу професії вчителя-дефектолога є уточнення структурних елементів іміджу його професії, складових та самого процесу створення іміджу вчителя-дефектолога, вивчення ролі особистісних властивостей у оцінці професії, створення рекомендацій, програм формування позитивного ставлення до професії «вчитель-дефектолог».

Список використаних джерел

1. **Бондаренко А.Ф.** Психологическая помощь: теория и практика: Учеб. пособие для студ. ст. курсов психол. Фактов и отд-ний ун-тов. – К.: Укртехпресс, 1997, – 216 с. 2. **Гладуш В.А.** Особливості формування іміджу професії корекційного педагога / В. А. Гладуш // Імідж сучасного педагога. – 2014. – №4 – С. 3-7 3. **Калюжный А.А.** Психология формирования имиджа учителя / А. А. Калюжный. – М.: ВЛАДОС, 2004. – 222 с. 4. **Мармаза О.І.** Використання потенційних можливостей іміджології в управлінні закладами освіти / О. І. Мармаза // Управління школою. – 2009. – №19-21. – С. 55-59. 5. **Межерицька О.А.** Професійний імідж як інструмент педагогічного впливу / О. А. Межерицька // Управління школою. – 2009. – №25. – С.29. 6. **Нікішина Т.В.** Індивідуальний імідж сучасного педагога як аспект його творчого самовираження / Т. В. Нікішина // Управління школою. – 2007. – №36. – С. 6-9. 7. **Палеха, Ю.І.** Іміджологія: навчальний посібник / За заг.ред. З. І. Тимошенко. – К.: Вид-во Європейського ун-ту, 2005. – 324 с. 8. **Ряска О.Г.** Педагогічна рада «Імідж сучасного педагога» / О. Г. Ряска // Управління школою. – 2013. – № 28-30. – С.50-54. 9. **Сигида С.В.** Формування та розвиток професійно-особистісного іміджу педагогів початкової ланки освіти / С. В. Сигида // «Початкове навчання та виховання». – 2013. – № 35-36. – С.2-5.

Spisok vikoristаниh dzherel

1. **Bondarenko A.F.** Psihologicheska ja pomoshh': teorija i praktika: Ucheb. posobie dlja stud. st. kursov psihol. Faktov i otd-nij un-tov. – K. : Ukrtehpress, 1997, – 216 s. 2. **Gladush V.A.** Osoblivosti formuvannja imidzhu profesii korekcijnogo pedagoga / V. A. Gladush // Imidzh suchasnogo pedagoga. – 2014. – №4 – S. 3-7 3. **Kaljuzhnyj A.A.** Psihologija formirovanija imidzha uchitelja / A. A. Kaljuzhnyj. – M. :

VLADOS, 2004. – 222 s. **4. Marmaza O.I.** ikoristannja potencijnih mozhlivostej imidzhologii v upravlinni zakladami osviti / O. I. Marmaza // Upravlinnja shkoloju. – 2009. – №19-21. – S. 55-59. **5. Mezheric'ka O.A.** Profesijnij imidzh jak instrument pedagogichnogo vplivu / O. A. Mezheric'ka // Upravlinnja shkoloju. – 2009. – №25. – S. 29. **6. Nikishina T.V.** Individual'nij imidzh suchasnogo pedagoga jak aspekt jogo tvorchoho samovirazhennja / T. V. Nikishina // Upravlinnja shkoloju. – 2007. – №36. – S. 6-9. **7. Palcha, Ju.I.** Imidzhologija : navchal'nij posibnik / Za zag. red. Z. I. Timoshenko. – K. : Vid-vo Evropejs'kogo un-tu, 2005. – 324 s. **8. Rjaska O.G.** Pedagogichna rada «Imidzh suchasnogo pedagoga» / O. G. Rjaska // Upravlinnja shkoloju. – 2013. – № 28-30. – S.50-54. **9. Sigida S.V.** Formuvannja ta rozvitok profesijno-osobistisnogo imidzhu pedagogiv pochatkovoï lanki osviti / S. V. Sigida // «Pochatkove navchannja ta vihovannja». – 2013. – № 35-36. – S.2-5.

Victoria Shevchuk. On the issue of professional image of a teacher-defectologist. The article presents the analysis of different scientists' views on the concept of «image», «professional image» and «professional pedagogical image». It was determined the main aspects of image formation of the teacher-defectologist, such as: individual characteristics; personal characteristics; communication characteristics; characteristics of activity; characteristics of behavior. The article reviewed a bilateral process of the image creation as broadly understood, as well as organizing the activities to create a positive image that concerns two aspects: creating an image of the teacher-defectologist's personality, improvement and development of values, qualities, skills, personal characteristics; development of measures that affect the perception of the teacher-defectologist image by society. It was defined a concept of "identification personality" that relates to other components of the image: emotional component, imaginative remembering, cognitive factor, reputation. It was distinguished a number of preconditions for conducting research of the professional image of the teacher-defectologist. The research established the differentiation of components of professions – a teacher and a teacher-defectologist. It was formed the system of important functions and characteristic features of teacher-defectologist expected by society. Among them, the most important functions are diagnostics, orientation and forecasting, structural designing, correction, organizational, informational and explanatory functions, communication and stimulating, analytical estimating, research and creativity. Moreover, it was analyzed the creation of the professional image of the teacher-defectologist in certain conditions of its perception, concluded in the logical chain: primary association - evaluation - comparison – creation of an idea – fixation of the image. In order to create a positive image defectologist should have the following basic traits as: social needs, social and professional-educational orientation, attitude towards pupils, attitude towards the members of the child's family, readiness to cooperate, humanity, honesty, empathy, fairness, respect, compassion, intelligent traits, forceful traits, a high level of self-control, perseverance, purposeful, readiness

to overcome difficulties, organization, determination; emotional traits, balance, emotional stability, emotional expressiveness, emotion control, honesty, professional qualities, pedagogical sense of occasion, professional self-education, ability to approach to the assignment creatively, readiness to resolve unforeseen situations and seeking for a constructive way out of them, pedagogical skills, ability to persuade to his/her side, the ability to inspire credibility, professional decency, honesty, high efficiency. It was defined some further prospects of studying the topic.

Key words: image, professional image, a teacher-defectologist, correctional educator.

Received 20.04.2015

Reviewed 15.05.2015

Accepted 12.06.2015

УДК 376.015.31-056.36:316.42

І. М. Шишменцев
alena_grynenko@mail.ru

АНАЛІЗ РОБОТИ З ВИХОВАННЯ КУЛЬТУРИ ЛЮДСЬКИХ ВЗАЄМИН У ПРОЦЕСІ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ТВОРАМИ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В ПРАКТИЦІ ДОПОМІЖНОЇ ШКОЛИ

Shishmentsev I. M. Analysis of work on cultivating human intercommunication in the process of acquaintance with the works of the ukrainian literature in the practical work of the auxiliary school / I. M. Shishmentsev // Actual problems of the correctional education : Ministry of Education and Science of Ukraine, National Pedagogical Drahomanov University, Kamyanets-Podilsky Ivan Ohyenko National University / edited by V.M. Synjov, O.V. Havrilov. – Edition VI. Issue 2.- Kamyanets-Podilsky: Medobory-2006, 2015.– P. 291–301

І. М. Шишменцев. Аналіз роботи з виховання культури людських взаємин у процесі ознайомлення з творами української літератури в практиці допоміжної школи. У статті здійснено аналіз роботи з виховання культури людських взаємин у процесі ознайомлення з творами художньої української літератури в практиці допоміжної школи. Побудова демократичного, гуманного суспільства потребує належного рівня культури. Ця культура є передусім консолідуючим початком, виступає регулятором поведінки, а також гарантом